

رام-۴۱

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دهم اردیبهشت

دهم اردیبهشت ماه را از قدیم چهلم نوروز می‌دانستند و جشنی به این مناسبت در ایران زمین بر پا می‌کردند. در تاریخ قدیم ایران زمین این روز با برخی از رخدادها در سرزمینهای جنوب شرقی قلمرو ایران زمین و شمال هند پیوند خورده است. نمونه‌اش این که در ۴۰۹ سلطنت محمود غزنوی درگذشت و در ۱۲۱۵ در جریان درگیری میان اکبر خان و سیکها بر سر پیشاور، فرماندهی سیکها که هاری سینگ نالوا نام داشت کشته شد و پیشاور دوباره به دست مسلمانان افتاد. هرچند سیکها پس از چندی پانک زدند و دوباره این شهر را گرفتند و درگیری ادامه پیدا کرد. (نگاره: سلطان محمود غزنوی خلعت خلیفه‌ی بغداد را بر تن می‌کند)

در تاریخ معاصر ایران دهم اردیبهشت با وقایعی سیاسی گره خورده است. در ۱۲۹۴ عین‌الدوله و در ۱۲۹۷ نجفقلی خان بختیاری به صدارت رسید، سه سال بعد (۱۳۰۰) در همین روز ژنرال آبرون سایید فرمانده قوای انگلیس در ایران و کلیه نیروهای انگلیسی و هندی خاک ایران را ترک کردند.

در ۱۳۴۴ بانک جهانی قراردادی را امضا کرد تا چهل میلیون و پانصد هزار دلار به ایران وام بدهد، در ۱۳۳۹ جلسات محرمانه «پیمان ستو» در تهران آغاز شد و سه سال بعد (۱۳۴۲) ادامه‌ی این نشستها با حضور وزیران امور خارجه‌ی پنج کشور در کراچی افتتاح شد. در همین روز به سال ۱۳۵۴ پیامد همایشی دیگر خبرساز شد، چون امیر اسدالله علم وزیر دربار کنفرانس اخیر حزب رستاخیز را در این روز «توخالی و ساختگی» خواند. این روز در ضمن سالگرد درگیری ایران با اعراب عراق هم هست. در ۱۳۴۸ آیت‌الله العظمی سیدمحمسن طباطبایی حکیم، در اعتراض به ستمی که رژیم بغداد علیه اتباع ایرانی عراق روا می‌داشت و بیخانمان ساختن مردم، حوزه علمیه نجف را تعطیل کرد. در ۱۳۵۹ شش قوم‌گرای پان عرب که خواهان تجزیه‌ی ایران و جدا شدن اهواز از آن بودند، در سفارت ایران در لندن عملیاتی تروریستی اجرا کردند و ایرانی‌های حاضر در آنجا را گروگان کردند. انگلیسی‌ها اجازه‌دادند بیانیه‌شان را در تلویزیون خوانده شود و بعد وقتی شروع به کشتن گروگانها کردند و جسد اولی را از پنجره به خیابان پرتاب کردند، وارد عمل شدند و همه را پیش از آن که امکان بازجویی و کنکاش در کارشان فراهم آید، به ضرب گلوله به قتل رساندند. تکاورانی که این کشتار ظاهرا غیرضروری را به انجام رساندند، نیروهای ویژه‌ی هوایی (SAS) نام داشتند و هرچند بعدها بسیار مشهور شدند، این نخستین عملیات‌شان محسوب می‌شد.

لحظات پایانی گروگانگیری در سفارت ایران

در تاریخ جهان این روز تماسی ملایم با جنگهای بزرگ پیدا می‌کند. در دهم اردیبهشت ۱۳۲۴ هیتلر و اوا براون چهل ساعت پس از ازدواج خودکشی کردند و ساعتی بعد سربازان ارتش سرخ پرچم خود را بر فراز

رایش‌تاک نصب کردند. در ۱۳۴۰ نخستین زیردریایی اتمی شوروی که به موشک اتمی مسلح بود با نام کی-۱۹ به آب انداخته شد.

اما مهم‌تر از اینها آن که در دهم اردیبهشت تمرکزی از رخدادهای مربوط به آمریکا را می‌بینیم. در سال ۸۷۱ در این روز کریستف کلمب به طور رسمی از طرف دربار اسپانیا مأمور جستن راه تجارت با هند شد و این همان سفری بود که به کشف قاره‌ی آمریکا انجامید. در ۱۱۶۸ جرج واشنگتن در وال استریت نیویورک سوگند خورد و نخستین رئیس‌جمهور ایالات متحده‌ی آمریکا شد. در ۱۲۷۹ هاوایی بخشی از خاک آمریکا شد و در ۱۲۸۲ آمریکا ایالت لوئیزیانا را با پانزده میلیون دلار از فرانسه خرید و به این ترتیب مساحت آمریکا دو برابر شد.

اوناسیس

باگزیانی

جرج واشنگتن

این روز در ضمن با زندانهای آمریکا هم نسبتی دارد. در ۱۳۰۶ اولین زندان ویژه‌ی زنان در آمریکا (ویرجینیای غربی) تاسیس شد و در ۱۳۸۳ عکسها و فیلمهایی از شکنجه و آزار جنسی زندانیان ابوغریب به دست سربازان آمریکایی در رسانه‌ها انتشار یافت و به رسوایی بزرگی انجامید.

در دهم اردیبهشت رخدادهای فرهنگی و اجتماعی مهمی هم واقع شده است. در ۱۲۷۶ جی جی تامسون در سخنرانی‌ای در انجمن سلطنتی علوم در لندن از طرف آزمایشگاه کاوندیش کشف الکترون را اعلام کرد. در ۱۳۱۷ نخستین کارتونی که شخصیت اصلی‌اش یک خرگوش زیرک و شیطان بود به نمایش درآمد. این شخصیت بعدتر به باگزبانی تبدیل شد. در ۱۳۱۸ شبکه‌ی تلویزیونی NBC در نیویورک نخستین برنامه‌اش را پخش کرد، که افتتاح نمایشگاه جهانی نیویورک به دست روزولت بود، و در ۱۳۷۲ سازمان CERN اعلام کرد شبکه‌ی جهانی اینترنت به طور رایگان در اختیار همگان قرار خواهد گرفت. رخداد دیگر هم آن که در ۱۳۸۷ کمپانی خودروسازی کهنسال کرایسلر ورشکست شد.

زاده شدگان نامدار دهم اردیبهشت عبارتند از کارل فریدریش گاوس ریاضیدان (۱۱۵۶)، یواخیم فون ریین تروپ وزیر امور خارجه‌ی هیتلر (۱۲۷۲)، کلود شانون بنیانگذار نظریه‌ی بازیها (۱۲۹۵)، فلیکس گتاری فیلسوف (۱۳۰۹) و الکساندر اوناسیس میلیونر یونانی (۱۳۲۷). ادوارد مانه نقاش (۱۲۶۲) و نظار قبانی شاعر سوری (۱۲۷۷) هم در این روز از دنیا رفته‌اند.